

A Független Rendőr Szakszervezet (ügyintéző: dr. ... jogtanácsos) által képviselt I. rendű, II. rendű, III. rendű felpereseknek, a Tettrekész Magyar Rendőrszakszervezet (ügyintéző: dr. ... jogi ügyvivő) által képviselt IV. rendű felperesnek - a Lantos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Daruka Katalin ügyvéd) által képviselt Heves Megyei Rendőr-főkapitányság alperes ellen szolgálati idő kedvezményes számítása iránt az Egri Munkaügyi Bíróságon 6.M.264/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.301/2011/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az I., II. és III. rendű felperesek által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t:

A Kúria a Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.301/2011/6. számú ítélete azon rendelkezését, mellyel helybenhagyta a munkaügyi bíróság ítéletének az I., II. és III. rendű felperesek keresetét elutasító részét, hatályában fenntartja, a IV. rendű felperes vonatkozásában a jogerős ítéletet nem érinti.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperesek hivatásos szolgálati viszonyban álltak az alperessel, valamennyien a Gyöngyösi Rendőrkapitányság ... Osztályán ügyeletes tiszti beosztásban teljesítettek szolgálatot II. számú váltásos szolgálati munka- és időrendben, ami azt jelentette, hogy 24 órás szolgálatot 72 óra szabadidő követett.

Szolgálati panaszuk elutasítását követően előterjesztett keresetükben a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 329. § (1) bekezdés c) pont utolsó fordulata alapján a szolgálati viszonyban eltöltött idejük kedvezményes, 1,2-szeres szorzóval való számítását kérték, az I. rendű felperes 2006. január 1-től, a II. rendű felperes 2009. június 1-től, a III. rendű felperes 2008. július 1-től. Arra hivatkoztak, hogy ügyeletesi beosztásukban fokozott igénybevételnek voltak kitéve. Ez abban nyilvánult meg,

hogy munkájukat egyedül végezték, a döntéseket egyedül, felkészülési idő nélkül azonnal kellett meghozniuk, munkájukat folyamatos telefonhívások és a monitorok működése mellett végezték, amely feszültséget generált, magas zajszintet. A szolgálati idő rendszere miatt felborult az alvás-ébredés ciklusuk, a munkahelyi ártalmakkal együtt járt a szorongás, alvászavar és fáradékonyság.

Az Egri Munkaügyi Bíróság 6.M.264/2010/14. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította.

A munkaügyi bíróság ítélete indokolásában utalt arra, hogy a Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pontja 2006. január 1-től módosult és ezt követően a fokozott igénybevétellel járó beosztásokban szolgálatot teljesítő végrehajtói feladat ellátása teremtette meg a szolgálati viszonyban töltött idő kedvezményes számításának jogalapját.

A munkaügyi bíróság érdemi döntését arra alapította, hogy a Hszt. végrehajtásáról szóló 140/2006.(VIII.31.) Kormányrendelet (R.) módosított 25. § (5) bekezdésében megjelölt pótlékokban a felperesek nem részesültek, a R. 22. § és 25. § (1) bekezdése szerinti együttes feltételnek pedig nem feleltek meg, mert a perben nem igazolták az ügyeletes beosztásból eredő fokozott igénybevételt és annak a napi szolgálatteljesítési idő 50 %-át meghaladó mértékű fennállását.

A felperesek által hivatkozott „döntéskényszer” a munkaügyi bíróság jogi álláspontja szerint az ügyeletesi beosztásban felmerülő alapkörülmény, amely önmagában egészségkárosító tényezőként nem értékelhető.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.301/2011/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú bíróság szerint a felperesek a szolgálati feladataikat látták el, amikor az ügyeletes tiszti irodában folyamatosan telefoncsörgés és monitorzűmmögés mellett döntési helyzetben voltak. A peres adatokból kitűnően e tevékenységüket túlnyomórészt nem egyedül, hanem csoportban végezték.

A jogerős ítélet ellen az I-III. rendű felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és - tartalma szerint - keresetüknek megfelelő érdemi döntés hozatalát kérték.

Érvelésük szerint a perben nem releváns, hogy a beosztásuk veszélyessége milyen mértékű, az megfelel-e a R. 22. §-ának. A Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pontjának utolsó fordulata csak

fokozott igénybevételt igényel, ezért a Hszt. 3. §-a által nevesített általános igénybevételtől meg kell különböztetni azokat a folyamatosan és azonnali, felkészülési idő nélküli intézkedéseket végző hivatásos feladatokat ellátókat, akiknek az igénybevételük nemcsak a jogviszonyukhoz, hanem a ténylegesen ellátott beosztásukhoz kapcsolódik, s mint ilyen, ellentételezésre szorul.

A felperesek szerint az igényelt kedvezmény tekintetében a jogszabály időhatárt nem írt elő, ezért sérelmezték annak vizsgálatát, hogy a szolgálati idejük 50 %-át meghaladóan voltak-e fokozott igénybevételnek kitéve. Ettől függetlenül arra is hivatkoztak, hogy a beosztásukból fakadóan a teljes szolgálati idejüket fokozott igénybevétel mellett töltötték, ugyanis a feladataik nem olyan sokszínűek, mint akár egy nyomozói, vagy bünygyi technikúsé. Folyamatosan ugyanazt, ugyanott végezték, nyilvánvalóan eltérő élethelyzetekben, de ugyanolyan körülmények között.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Hszt. 2006. január 1-től hatályos 329. § (1) bekezdés c) pontja szerint a 326. § (1) bekezdésében meghatározott szempontból a szolgálati viszonyban eltöltött időt 1,2-szeresen kell számítani a földfelszín alatt szolgálatot teljesítőknek, a fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozó állomány tagjának, valamint a fokozott igénybevétellel járó beosztásokban szolgálatot teljesítő végrehajtói feladatokat ellátó állománynak szolgálati viszonyban eltöltött idejét.

Minthogy a felperesek az igényüket e rendelkezés utolsó fordulatára alapították, a perben azt kellett vizsgálni, hogy az ügyeletes beosztásban, 24/72 órás váltásos szolgálati időrendben történt szolgálatteljesítés valóban alapot adhat-e - a sajátos szolgálat ellátásának általános körülményeit és a tevékenység jellegét is figyelembe véve - olyan átlagot meghaladó kedvezményre, mint a szolgálati idő kedvezményes számítása.

A Hszt. és a végrehajtási rendeletek a „fokozott igénybevétel” fogalomnak nem adták részletes indokát, magyarázatát, így arra közvetetten a R. 22. §-a, 25. § (1) bekezdése, 25. § (5) bekezdése, 28. § (1) bekezdése, 1. számú melléklete alapján lehet következtetést levonni. A felperesek az igényüket maguk is a R. 22. §-ára és az 1. számú melléklet 5. pontjában meghatározott „pszichikai ártalmak”, annak a jogszabályban meghatározott feltételei fennállására alapították, e körben tettek állításokat,

ezért felülvizsgálati kérelmük szerinti azon érvelés, hogy e rendelkezések a perbeli esetben nem relevánsak, téves és a saját perbeli hivatkozásukkal is ellentétben áll.

Az eljáró bíróságok e körben helytállóan értékelték azt a körülményt, hogy az ügyeletesek nem részesülnek a R. 2006. január 1-től hatályos 25. § (5) bekezdése által meghatározott azon pótlékok egyikében sem, amely pótlék folyósításának jogalapja egyszersmind a Hszt. 2006. január 1-től hatályos 329. § (1) bekezdés c) pontja utolsó fordulata szerinti feltétel fennállásának megállapítására is alapot ad a gyakorlat szerint. (Így a veszélyes katasztrófavédelmi és tűzoltó beosztás pótléka, közterületi pótlék, határrendészeti pótlék, különleges bevetési pótlék, nyomozói pótlék.)

Az illetménypótlékokra való jogosultság általános feltételeit a R. 28. § (1) bekezdése határozza meg. Eszerint a hivatásos állomány tagja akkor jogosult a Hszt-ben meghatározott illetménypótléokra, ha olyan beosztást tölt be, amely az átlagosnál nagyobb veszéllyel, vagy fokozott igénybevétellel, illetve többletkövetelmények teljesítésével jár, továbbá, ha az átlagosnál kedvezőtlenebb körülmények elviselésére kényszerül és ezeket a követelményeket és körülményeket a beosztási illetményben nem lehet elismerni.

Az egyes illetménypótlékok feltételeit, így azt, hogy milyen beosztások ellátása jelent fokozott igénybevételt, illetőleg mi minősül többletkövetelménynek, átlagosnál kedvezőtlenebb körülménynek, amit a beosztási illetményben nem lehet elismerni, a R. 28/A - 63. §-ai határozzák meg.

Ennek hiányában - amely a perbeli esetben vitatott sem volt - a szolgálatteljesítés és a beosztás egyes körülményei alapján (mint a szolgálati idő rendszer, egyedüli munkavégzés, döntéskényszer, folyamatos telefonhívások, monitorok működése, munkavégzés helyéhez kötöttség, az, hogy folyamatosan ugyanazt és ugyanott kell végezni) megalapozott következtetést nem lehet levonni a fokozott igénybevétellel járó beosztásban való szolgálatteljesítésre. E körülmények épp a betöltött beosztás sajátos ismérvei, melyek önmagukban a szolgálati idő kedvezményes számítását nem teszik lehetővé.

A felperesek, mint a folyamatos ügyeletesi szolgálat ellátására szervezett beosztásokban szolgálatot teljesítők nemcsak a R. 25. § (5) bekezdésében nevesített szűkebb, de a R. 28/A - 63. §-aiban meghatározott további pótlékok egyikére sem váltak jogosulttá, amely körülmény a beosztásuk jellegének megítélésakor nem maradhat figyelmen kívül, a pótlékokra való jogosultságot meghaladó lényegesen nagyobb kedvezmény, a szolgálati idő kedvezményes számítása sem illetheti meg őket.

Az eljárt bíróságok ugyan helytálló érdemi döntést hoztak, ugyanakkor az előbbieket mellett nem foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy a Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pont utolsó fordulata szerinti kedvezmény csak a végrehajtói feladatokat ellátó, tehát a 2005. évi CLXXIX. törvény 18. §-ához fűzött miniszteri indokolásban szereplő „konkrét rendvédelmi feladatokat végző” állománynak jár. Ennek hiányában jelentősége sincs a fokozott igénybevétellel járó beosztásban való szolgálatteljesítésre való hivatkozásnak. A perbeli, ügyeletesi beosztás a Kúria megítélése szerint nem vonható ebbe a körbe, az ügyeletes szolgálatteljesítése jóllehet a konkrét rendvédelmi feladatok ellátásához kapcsolódik, azt elősegítő, illetve azt biztosító, de az ügyeletes nem minősül konkrétan azok végrehajtójának, épp a felperesek által hivatkozott azon körülmények, hogy folyamatosan „ugyanott és ugyanazt” végezték is erre utalnak.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet azon rendelkezését, mellyel helybenhagyta a munkaügyi bíróság ítéletének az I., II. és III. rendű felperesek keresetét elutasító részét - jogszabálysértés hiányában, az indokolás kiegészítésével - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, a jogerős ítéletnek a IV. rendű felperesre vonatkozó részét pedig - felülvizsgálati kérelem hiányában - nem érintette.

A pernyertes alperesnek a felülvizsgálati eljárásban bizonyított költsége nem merült fel, ezért ebben a kérdésben határozni nem kellett, míg a felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében - a felperesek munkavállalói költségkedvezményére tekintettel - az állam viseli.

Budapest, 2013. január 9.

dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő

